

**Кременчуцька міська рада Полтавської області
Кременчуцький міський науково-методичний центр**

**Бібліотека – учасник
багатокомпетентної та
багатовекторної системи шкільного
виховання**



**Перспективний бібліотечний досвід провідного
бібліотекаря спеціалізованої школи I-III ступенів №10
з поглибленим вивченням англійської мови
Лебедєвої Лілії Борисівни**

Кременчук 2018

Опис досвіду



У процесі реформування освіти шкільній бібліотеці відводиться важливе місце. Бібліотеки виконують функції не тільки інформаційного центру школи, а також є учасниками виховного процесу в навчальному закладі. У сучасному суспільстві, насиченому різноманітними джерелами інформації, як ніколи доводиться активізувати виховну діяльність, щоб привернути увагу до бібліотеки та книги. Виховна діяльність, зокрема бібліотеки, також набуває змін, та перетворень, щоб не втратити свого значення в мінливому суспільстві. Зважаючи на те що самодостатність людини може бути реалізована лише за умови діяльнісної спроможності, яка є фундаментом суб'єктності людини, форми та методи виховної роботи з дитиною змінюються. Здатність до діяльності — це основа життя вільної людини. Такий погляд стосується виховання: його методи шукаємо не в інформативному впливі на дитину, а у сфері її діяльності. Це твердження ілюструє відомий вислів Аристотеля: «Чесноти ми набуваємо за допомогою діяльності». Адже свою діяльність людина переживає глибше, емоційніше, ніж чийсь настанови. Отже, серед форм бібліотечних заходів обираю переважно ті, які передбачають діяльність дитини, спонукають її до інформаційного пошуку, включення фантазії та використання раніше набутих знань та умінь. Це, зокрема, конкурси, квести, флешмоби, буккроссінг, акції, театралізації та інші.



Розділ І. Виховання духовної культури

В. Сухомлинський вважав, що «Школа стає справжнім осередком культури лише тоді, коли в ній панують чотири культу: культ Батьківщини, культ людини, культ книжки і культ рідного слова».

У рамках відзначення Шевченківських днів у нашій бібліотеці проводяться «Шевченківські читання». У них беруть участь учні 2-10 класи. Діти приходять на захід святково вдягнені в національному стилі, читають вірші поета, інсценізують його твори. Цим самим розкривають своє національне «Я».



Рідна мова є одним із вирішальних чинників державності, патріотизму та консолідації громадян. День рідної мови запропонувала учням школи 5-9 класів взяти участь у проведенні флешмобу.

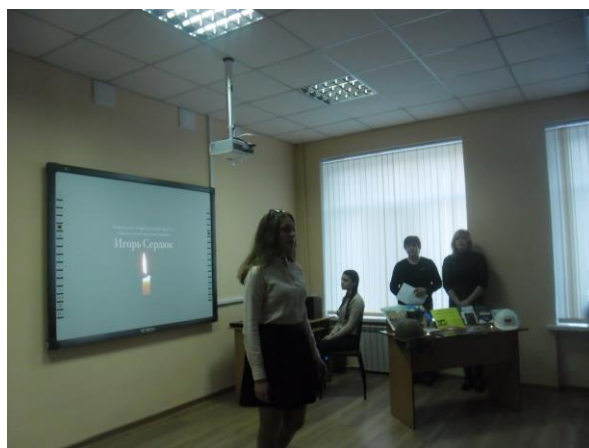
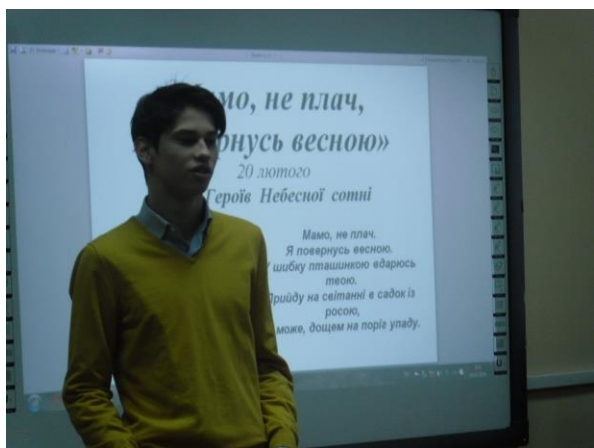


Учні кожного класу підбрали вислів, вірш, цікаве повідомлення про мову, виступили в класі на виховній годині, зняли відеоролики. В актовій залі переглядаються усі роботи, підбиваються підсумки, кращій учасник нагороджується грамотами.

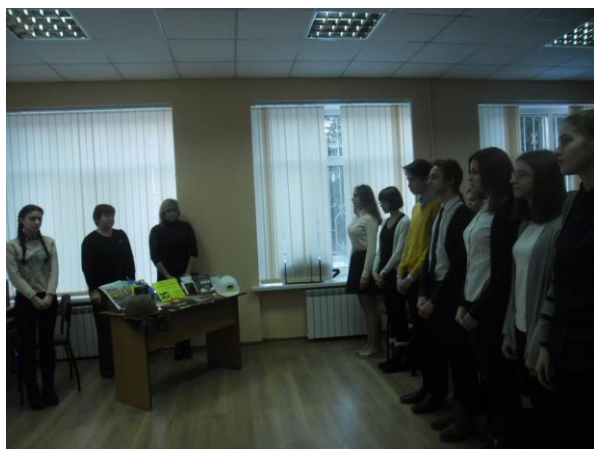


Розділ II. Патріотичне виховання

Патріотичне виховання сьогодні є одним з найактуальніших питань. Діти не повинні звикати, що десь точиться війна і гинуть герої. До Дня пам'яті героїв «Небесної сотні» в шкільній бібліотеці пройшов захід, організований разом із співробітниками абонементу ЦБ ім. Горького, «Мамо не плач, я повернуся» (Додаток №1)



Учасники заходу, учні 9-х класів, вивчили і продекламували вірші, присвячені тим, які віддали життя за волю й незалежність України, переглянули презентацію, підготовлену бібліотекарями ЦБ ім. Горького, присвячену трагічним подіям на Майдані Незалежності. Журналістам телекомпанії «ЛТАВА» під час інтерв'ю висловили своє враження в свої почуття відносно до подій останніх років.



Ефективними методами патріотичного виховання є діяльність на благо нашої Батьківщини — волонтерство, благодійність, жертівність, виготовлення сувенірів, подарунків, оберегів для наших воїнів.



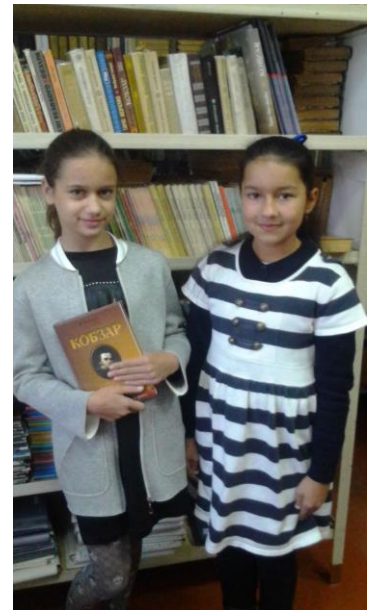
Сучасний український поет, Шевченківський лауреат, Дмитро Кремінь зауважив: «У далеку дорогу нам треба вирушати щодня — зі зброєю в руках, з Україною в серці, із книжкою в похідному наплічнику». Запропонувала шкільному самоврядуванню провести у школі акцію «Збери бібліотечку для воїнів АТО».

До акції долучилися учні 5-11 класів. У результаті було зібрано більше 200 примірників літератури різних жанрів. Доповнили своїми листами упаковану бібліотечку члени шкільного самоврядування доставили у волонтерський центр.



Учні нашої школи також узяли участь в акції «Українську книгу — дітям Донбасу», зібравши бібліотечку дитячої літератури українською мовою, передали волонтеру.

Учні нашої школи також узяли участь в акції «Українську книгу — дітям Донбасу», зібравши бібліотечку дитячої літератури українською мовою, передали волонтеру.



Важко переоцінити у патріотичному вихованні дитини знання історії свого роду, історії своєї держави. Особистість, який є чим пишатися в історії свого народу буде пишатися тим, що вона причетна до свого народу. Яскравим і загадковим фрагментом нашої історія є постать київського князя Ярослава Мудрого, засновника першої на Русі бібліотеки. Діти люблять таємниці та детективні історії. У рамках відзначення Всесвітнього місячника шкільних бібліотек проведено урок-загадку з учнями 6-х класів. Діти розповіли, що вони знають про Ярослава Мудрого та його бібліотеку. За допомогою підготовленої разом презентації познайомилися ближче з історією князя Ярослава Мудрого та його бібліотеки, розглянули версії зникнення бібліотеки та версії її можливого знаходження.



Висновок: нащадки предків, які так цінували книгу та освіту, мають примножити славу свого народу.

Розділ III. Виховання читацької культури та любові до книги

У школі проходять різні заходи, присвячені місячнику шкільних бібліотек. Так учні молодшої школи взяли участь у конкурсі «Читаємо і малюємо». На малюнках діти зображували своїх улюблених героїв, сюжети улюблених творів та інше пов'язане з книгою.



Учні 8-х класів узяли участь у фотоконкурсі «Дитина і книга». Кращі роботи розмістили на стенді.



Популярні в нашій школі заходи, які здатні привернути увагу дитини до книги, такі як «Моя улюблена книга», «Моя історія про книгу», «Моя золота полицка», «Книга моїх канікул». На таких заходах учні 5-9 класів розповідають

про книги, які вони читають, діляться враженнями від прочитаного, популяризують книгу за допомогою презентацій.

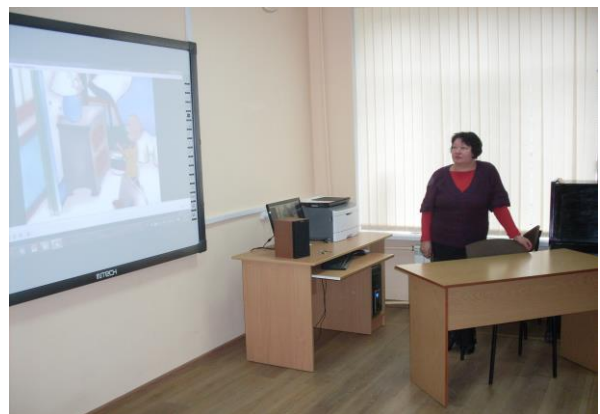
Беруть участь у цих заходах також учні молодшої школи. Так учень 3-А класу Шевченко Сергій підготував розповідь та презентацію про свого улюбленого письменника Всеволода Нестайко та його твори.



Ці заходи проходять у рамках Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек та Тижня дитячої і юнацької книги. Учні 10-х класів розповіли історію «Тижня дитячої книги» та запропонували презентацію «Школа — це насамперед книжка».

Учні 2-4 класів провели флешмоб «Читати — знати, читати — уміти, читати — розуміти», підготували вірші, монтажі, вислови про книгу, у класах зняли відеоролики.

На заключному Святі разом представили свої відео.



Кожного року у вересні-жовтні у бібліотеці відбуваються уроки-знайомства, уроки-екскурсії, на яких приходять не тільки учні нашої школи, а й діти підшефного садочка №18.



На таких уроках діти знайомляться зі значеннями понять «бібліотека», «каталог», «формуляр», «абонемент», та іншими. Проводжу оглядову екскурсію бібліотекою, бесіду про бережливе ставлення до книжки, порівнюю новий підручник і пошкоджений, згадуємо правила поводження з книгою. Для ефективності виховних бібліотечних заходів використовую мультимедійний комплекс читальної зали.

Після бесіди в бібліотеці запрошую дітей до читальної зали. Показую презентації про походження книги та писемності, мультфільми на бібліотечну тематику, відеовікторини та інше. Як правило після таких зустрічей у школярів виникає велике бажання стати читачами бібліотеки.



Існує думка, що краще навчання та засвоєння знань — це коли суб'єкт сам когось навчає. У нашій школі є традиція, коли учні старшої школи, зокрема члени шкільного самоврядування, готують вікторини, презентації, театралізації інші заходи для учнів молодшої школи. Так учні 8-А класу презентували міні-виставу «Пригоди однієї книги», за сценарієм учениці цього класу Діани Сидельникової для учнів 1-4 класам.



Малюки дізнались із фантастичної історії про книгу, чому не можна ображати книги й необережно до них ставитися. Діти молодшого віку вірять більше старшим товарищам ніж батькам та вчителям. Тож почуту історію, та висновки про значення книг в житті людини учасники заходу сприйняли та засвоїли.

Крім учнів нашої школи міні — виставу переглянули учні інших шкіл, в стінах ЦБ для дітей, куди наші «артисти» з задоволенням завітали на прохання бібліотекарів для участі у заході «Свято дитячої книги».



Для використання потенціалу дитини важливі рухливі заходи, які потребують мозкового штурму та закріплюють знання здобуті на уроках. Квести найкраще підходять для цього. Так учні 7-х класів взяли участь у квесті «Бібліотечними лабіринтами». Команди-учасники отримали завдання у ході виконання яких довелося використовувати кмітливість, бібліотечні знання та свій інтелектуальний потенціал.

Найголовнішим чинником будь якої діяльності є мотивація. Враховуючи, що місце проживання учнів нашої школи в різних куточках нашого міста, провели квест «Читач у невеликому місті». Мотивом був пошук бібліотеки свого мікрорайону для отримання необхідної інформації, та розповідь про неї. Учні 7-А та 7-Б класів які виконали завдання та продемонстрували результати своїх пошуків та досліджень перед учнями 5-6 класів.



На захід до дітей завітали гості із ЦБ. Вони продемонстрували відеоролики про свої філіали, показали віртуальну виставку періодичних видань, які отримує бібліотека, та розповіли про нові надходження.



Діти отримали інформацію, за допомогою якої зможуть задовольнити свої інформаційні та пізнавальні інтереси.

Розділ IV Виховання правової культури

Одним з важливих напрямків виховання патріота та громадянина в нашій школі є виховання правової культури учня. Бібліотека теж працює цьому напрямку.

Діяльність шкільної бібліотеки здійснюється в таких напрямках:

- комплектування бібліотечного фонду відповідними виданнями та популяризація правової літератури;
- формування бази даних Інтернет-ресурсів із правових питань;
- проведення групових і масових заходів, під час яких учні набувають елементарних знань про найважливіші закони нашої держави, у доступній формі, аналізують практику застосування законів, виховують у собі почуття власної гідності, учаться відповідати за свої вчинки та поважати закон;
- підтримка самоосвітнього читання.

Особливого значення надається організації виставок літератури з правових питань, адже вони найпершими привертають увагу відвідувачів бібліотеки. У бібліотеці демонструються виставки книг та інших інформаційних матеріалів «Мир і щастя – не дива, тільки знай свої права», тематичні полицьки «Правовий порадник» та інші.

Оформлено постійно-діючий куточок інформації, де представлено Конституція України, Конвенція про права дитини, права та обов'язки користувача бібліотеки.



До дня прав людини організовано конкурс малюнків серед учнів 1-4 класів «Мої права». Шкільна бібліотека бере участь у загальношкільній акції «16 днів без насильства».



Відомо, що виховання правової культури потрібно розпочинати з раннього дитинства. Саме в цей період у дитини формуються основи не тільки загальних знань, а й норм поведінки, власних переконань, звичок і потреб. Для підготовки й проведення групових та масових заходів використовуються новітні технології. Так для учнів 3-х класів для закріплення теми «Я в суспільстві» у курсі предмету «Я у світі» проводиться година цікавої інформації з мультимедійною презентацією «Ази правових знань».



Діти знайомляться з ознаками держави, з символами та державними святами, з правами дітей. У поетичній, проілюстрованій формі, нагадано правила особистої безпеки дитини. Разом закріпили знання склавши «чарівну квіточку».



Відсутність достатньої кількості науково-популярної літератури правового змісту для дітей спонукає співпрацювати з бібліотеками інших систем. Так бібліотека філія для дітей №8 надала для знайомства та опрацювання книгу «Знай свої права, дитино». В книзі у віршах та яскравих ілюстраціях викладено основні засади конвенції про права дитини. Для прем'єри книги зроблено мультимедійну презентацію, у якій розкритої зміст.

Висновки

Виховання в широкому розумінні — основна функція сучасного суспільства, спрямована на передачу новим поколінням соціально-історичного досвіду, без якого неможливо відтворювати й розвивати суспільство, людину, існування самої людської цивілізації. Книга — головний носій загальної культури, виступає у якості засобу збереження інформації для наступних поколінь та засобом комунікації у вигляді твору. Навчити дитину любити книгу, уміти користуватися книгою, сприймати її як невичерпане джерело пізнання світу, знань і мудрості, на це спрямовані бібліотечні виховні заходи в нашій школі. Засобами бібліотечної роботи виховати справжнього громадянина, патріота своєї держави.

Список використаних джерел

1. Концепція національно — патріотичного виховання дітей та молоді//. - Інформаційний збірник.- 2015.- № 8.- С 87- 9
2. Вишневський О. Актуальні акценти у патріотичному вихованні [Текст] /О.Вишневський. - ШБІЦ.- 2016, №2.- С67-71.
3. Єрмакова В.Р. Розвиток особистості школяра засобами бібліотеки школи/В.Р. Єрмакова//Шкільна бібліотека.-2012.-№10.- С3-5
4. Кирилюк Р.О. Традиційні та інноваційний методи роботи шкільної бібліотеки: [електронний ресурс] / Р. О. Кирилюк//Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.- Електрон. Дані.- Режим доступу: http://www.zippo.net.ua/index.php?page_id=597.- Назва з екрана.- Дата звернення 20.10.16.
5. Ліпей О. Методика бібліотечних заходів: [електронний ресурс] /О.Ліпей//Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. А.П. Гайдара.- Електрон. Дані.- Режим доступу: http://librarychl.ua/pro_bib/nah_vud_vud_metod__bibl_zahid.php.- Назва з екрана.- Дата звернення: 17.11.16.
6. Шкільна бібліотека як складова навчально виховного процесу:[електронний ресурс]//Ірпінська загально-освітня школа І-ІІІ ступенів №14.- Електрон. Дані.- Режим доступу: http://school14.alsan.ua/tichascool/libreryschool/169-2009-10-09*-08-21-23.-Назва з екрана.-Дата звернення 15.11.16.
7. Шлепакова Т. Промоція літератури та читання: сучасний досвід України (скорочено)//[Текст]/Т.Шлепакова.- ШБІЦ.- 2016.- №11.- С85-89.